

**ЕТИОЛОГІЯ І ДІАГНОСТИКА ПАТОЛОГІЇ ПЕЧІНКИ У СОБАК
(ЗА МАТЕРІАЛАМИ КАЛЬНИБОЛОТСЬКОЇ ДІЛЬНИЧНОЇ ЛІКАРНІ
ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ)**

ГОЛОВАХА В.І., д-р вет. наук; **ПІДДУБНЯК О.В.**, канд. вет. наук;
СЕРБІНА Н.В., магістрантка; **ТИШКІВСЬКИЙ М.Я.**, канд. вет. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

В останні роки спостерігається збільшення кількості собак. Недотримання норм і правил їх годівлі спричиняє у них розвиток гепатопатії [1–4]. Клінічно її діагностують на пізніх стадіях перебігу, що нерідко, навіть за інтенсивної терапії, призводить до передчасної загибелі собак. Тому **мета роботи** полягала у розробці ранніх діагностичних маркерів патології печінки у собак.

Матеріали і методи дослідження. Об'єктом для дослідження були собаки (3–6-річного віку), раціон яких складався із каш, макаронних виробів, вареної картоплі, прянощів та кісток. Контролем слугували тварини, які мали щоденно достатній вигул, збалансований раціон (згідно нормативних показників) з використанням м'ясопродуктів.

У крові визначали кількість еритроцитів (пробірковий метод), уміст гемоглобіну (геміглобінціанідний метод), величину гематокриту (мікроцентрифугування за Шклярем). Математично вираховували індекси „червоної” крові – *MCH* та *MCV*.

У сироватці крові визначали рівень загального білка (рефрактометрично), його фракції – нефелометричним методом, колоїдну стійкість білків – сулемовою пробою; вміст сечовини (реакція з діацетилмонооксидом); активність аспарагінової (АсАТ) і аланінової (АлАТ) амінотрансфераз (метод Рейтмана і Френкеля).

Результати та їх обговорення. Клінічними дослідженнями в усіх 10 собак дослідної групи впродовж останніх 8–9 днів встановлено гіпорекецію і пригнічення, а в 5 – анемічність кон'юнктиви. Шерстний покрив тьмянний, шкіра сухувата. У 6 собак – себорея, анемічність кон'юнктиви і шкіри, пігментація на шиї, внутрішній поверхні тазових кінцівок та розчухування біля кореня хвоста. Періодично у собак проявлялися блювота та діарея.

Окрім клінічних ознак, виявили олігоцитемію та олігохромемію (у 50,0 % хворих), макроцитоз і гіперхромію (у 70,0 %), що є свідченням розвитку гіперхромної макроцитарної анемії.

У сироватці крові 30,0 % собак гіпопротеїнемія, у 60,0 % – гіпоальбумінемія, низький рівень сечовини; позитивна сулемова проба (на титрування сироватки крові витрачали $1,25 \pm 0,13$ мл реактиву; норма не менше 1,6 мл) та підвищена активність ферментів печінки – АсАТ і АлАТ (у 70,0 і 80,0 % відповідно).

Висновок. У собак, унаслідок порушення годівлі та утримання, виникає гепатопатія. Найбільш ранніми тестами її діагностики є гіпоальбумінемія, низький уміст сечовини, зменшена колоїдна стійкість білків сироватки крові (позитивна сулемова проба у 70 % випадків) та гіперферментемія АсАТ і АлАТ.

Список літератури

1. Локес П.І. До питання діагностики гепатодистрофії у собак / П.І. Локес // Наук. праці Полтавської держ. аграр. академії. – Полтава, 2002. – Т. 2 (21). – С. 283–284.
2. Стогов М.В. Активность некоторых ферментов крови собак / [М.В. Стогов, С.Н. Лупева, Н.А. Кононович и др.] // Ветеринария. – М., 2006. – № 6. – С. 46–48.
3. Уиллард М. Лабораторная диагностика в клинике мелких домашних животных / М. Уиллард, Г. Тветден, Г. Торнвальд; пер. с англ. Л.И. Евелевой, Г.Н. Пимочкиной, Е.В. Свиридовой; под ред. В.В. Макарова. – М.: Аквариум Бук, 2004. – 432 с.
4. Фасоля В.П. Функціональний стан печінки у собак, перехворілих на гастроентероколіт / В.П. Фасоля // Вісник Білоцерків. держ. аграр. ун-ту. – Біла Церква, 2005. – Вип. 31. – С. 108–114.

УДК 619:616.36:636.7

ЛІКУВАННЯ ГЕПАТОПАТІЇ У СОБАК

ГОЛОВАХА В.І., д-р вет. наук; **ПІДДУБНЯК О.В.**, канд. вет. наук;
СЕРБІНА Н.В., магістрантка; **ТИШКІВСЬКИЙ М.Я.**, канд. вет. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

Незадовільна годівля та утримання собак нерідко призводить до ураження різних систем організму, зокрема і гепатобіліарної [1, 2]. Здебільшого патологію печінки діагностують на пізніх стадіях, коли з'являються явні клінічні ознаки (іктеричність кон'юнктиви і шкіри, гіпорексія або анорексія, розлади шлунково-кишкового тракту). У таких випадках нерідко ефективність лікування низька. Тому **мета** роботи полягала у розробленні ефективної схеми лікування, хворих собак на гепатопатію, з використанням «Сілібору» і «Катозалу».

Матеріали і методи дослідження. Об'єктом для дослідження були собаки приватного сектору, раціон яких складався із каш, макаронних виробів, вареної картоплі, прянощів та кісток. Контрольна група тварин була забезпечена щоденно достатнім вигулом, збалансованим раціоном з використанням м'ясних продуктів.

У крові визначали кількість еритроцитів (пробірковий метод), уміст гемоглобіну (геміглобінціанідний метод), величину гематокриту (мікроцентрифугування за Шклярем). Математично вираховували індекси „червоної” крові – *МСН* та *МСУ*. У сироватці крові визначали рівень загального білка –